

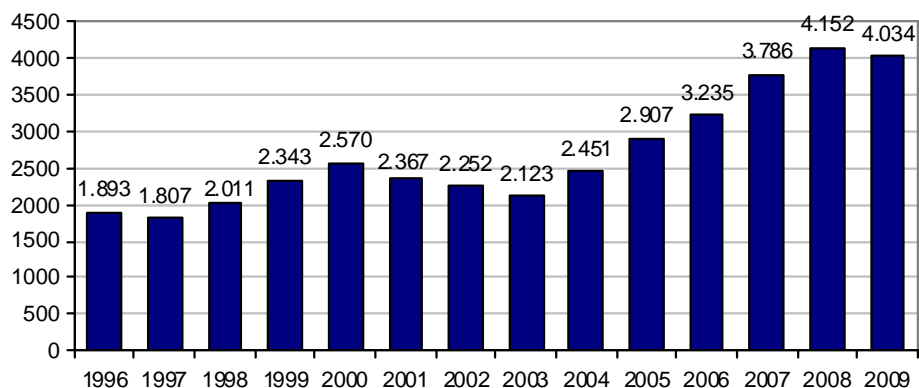
## Startende ondernemingen in West-Brabant 2009

### *Lichte daling aantal starters in 2009 door economische tegenwind*

Het aantal startende ondernemingen in West-Brabant is in 2009 een fractie gedaald ten opzichte van 2008. In totaal werden er in 2009 in West-Brabant 4.034 starters geregistreerd, een daling van 2,8% (-118 starters) ten opzichte van 2008. De dalende lijn is ook landelijk zichtbaar. Hier daalde het aantal starters met 1,8%. Met de daling is een lange periode van onafgebroken groei (sinds 2003) ten einde gekomen. Desalniettemin ligt het aantal startende ondernemingen nog altijd op een zeer hoog niveau.

De daling van het aantal starters heeft vooral te maken hebben met de economische crisis. Hierdoor zijn de kansen om succesvol te kunnen ondernemen kleiner geworden en bovendien zijn de perspectieven op de arbeidsmarkt verslechterd, waardoor de overstap van (vaste) loondienst naar zelfstandig ondernemersschap als risicovoller wordt ervaren. Aan de andere kant zijn er ook personen die door bijvoorbeeld een reorganisatie er voor kiezen om zelfstandig te worden.

Figuur 1: Ontwikkeling van het aantal starters in West-Brabant tussen 1996 en 2009



Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

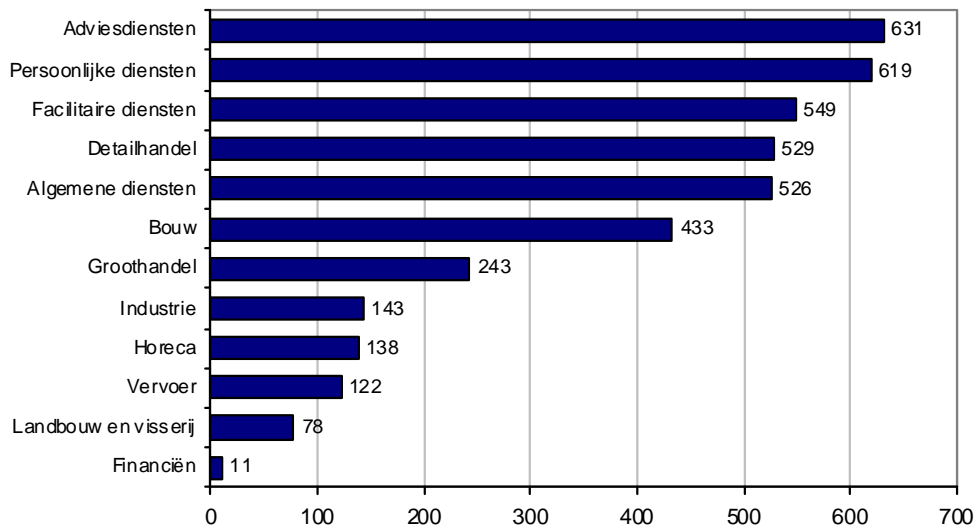
### *Vierde kwartaal 2009 laat weer toename zien*

De daling van het aantal starters in 2009 kan vooral worden toegeschreven aan de ontwikkeling in het eerste kwartaal. Toen lag het aantal starters duidelijk lager dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De cijfers van het 4<sup>de</sup> kwartaal 2009 lijken aan te tonen dat de opwaartse beweging weer wordt hervat.

### *Meeste starters in adviesdiensten*

Indien de verdeling van het aantal starters over de verschillende sectoren wordt bekeken, blijkt dat de adviesdiensten koploper zijn met 631 starters. Dit komt overeen met 15,7% van het totaal. De persoonlijke diensten (15,4%) en de facilitaire diensten (13,6%) completeren de top 3. Tezamen zijn deze drie sectoren goed voor bijna 45% van alle starters. Een jaar geleden stond de bouw nog bovenaan. Deze is teruggeslagen naar de 6<sup>de</sup> plaats. Sectoren als vervoer, landbouw en vooral de financiële sector tellen aanzienlijk minder starters.

Figuur 2: Aantal starters in West-Brabant per sector (2009)

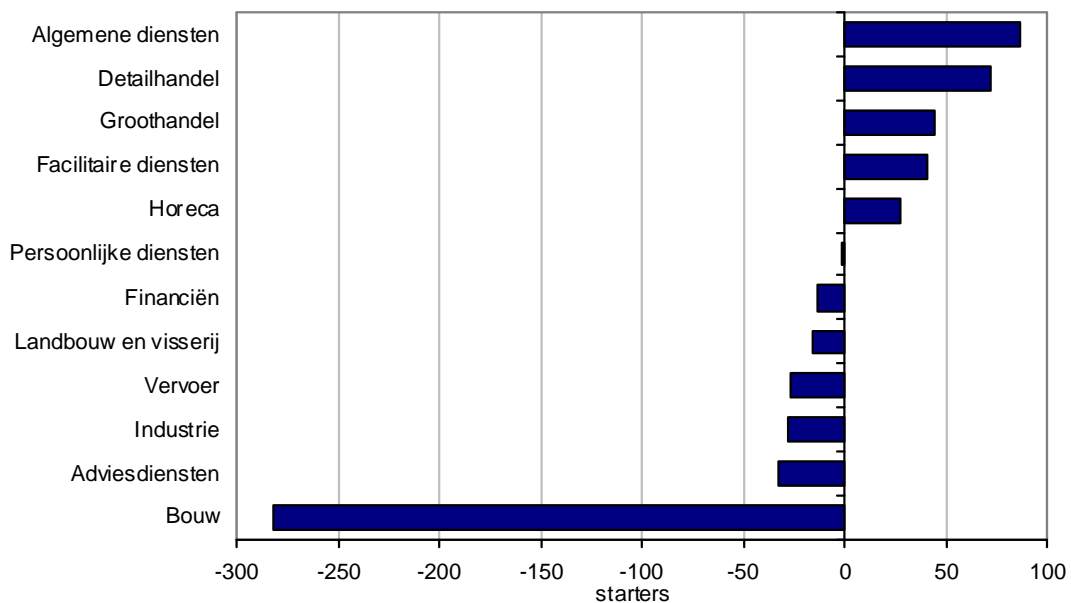


Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

### **Forse daling aantal starters in de bouw**

Wanneer het aantal starters in 2009 vergeleken wordt met een jaar eerder, dan zijn er grote verschillen per sector. Vooral de forse daling van de bouwsector springt in het oog. In 2008 waren er nog 715 starters in de bouw (vooral zzp-ers), in 2009 zijn dit er nog maar 433. Deze cijfers zijn illustratief voor de huidige malaise in de bouwsector. Andere sectoren die een krimp laten zien zijn vooral de adviesdiensten (-33), industrie (-28) en vervoer (-27). Opvallend is dat er ook diverse sectoren zijn die een toename laten zien. Zo kende in 2009 vooral de algemene diensten (+86) en de detailhandel (+72) een duidelijke toename. De toename van de algemene diensten komt vooral voor rekening van de zorgsector. Door de toenemende marktwerking in de zorg kiezen steeds meer mensen voor het ondernemerschap.

Figuur 3: Groei aantal starters in West-Brabant in 2009 t.o.v. 2008) per sector (abs.)



Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

### **Breda kent veruit de meeste starters en realiseert ook toename**

Binnen West-Brabant telt de gemeente Breda veruit de meeste starters. In 2009 ging het in totaal om 1.450 startende ondernemingen, 35,9% van de gehele regio. Op nummer twee volgt Roosendaal met 434 starters (10,8%) en op de derde plaats staat Bergen op Zoom met 415 starters (10,3%). De minste starters zijn geregistreerd in Geertruidenberg (96), Alphen-Chaam (54) en Baarle-Nassau (38). De ontwikkeling ten opzichte van 2008 laat geen eenduidig beeld zien. De meeste gemeenten zitten in de min, waarbij Halderberge en Geertruidenberg de grootste daling realiseren. Een groot contrast vormt de ontwikkeling in Breda. Hier nam het aantal startende ondernemingen met 103 toe. Van de overige gemeenten laten alleen Zundert en Steenbergen eveneens groei zien.

*Tabel 1: Omvang en groei van het aantal starters per gemeente (2009)*

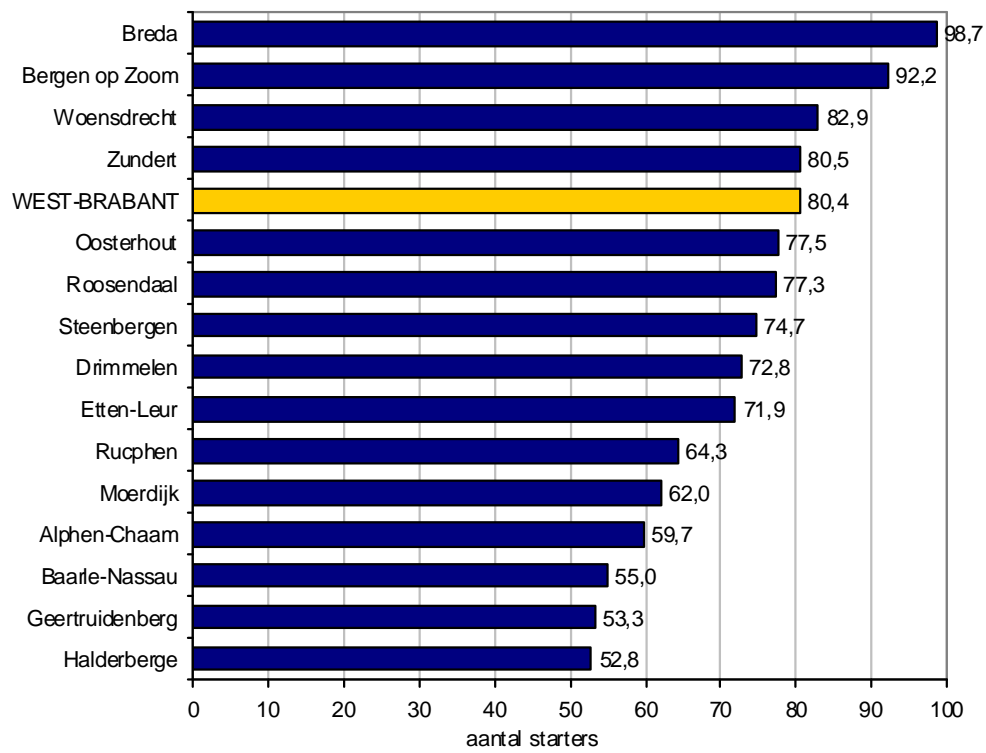
Gemeente	Aantal starters	Aandeel in totaal	Groei t.o.v. 2008
	Abs.	%	Abs.
Breda	1.450	35,9	103
Roosendaal	434	10,8	-32
Bergen op Zoom	415	10,3	-8
Oosterhout	341	8,5	-31
Etten-Leur	227	5,6	-24
Moerdijk	213	5,3	-17
Drimmelen	145	3,6	-5
Steenbergen	133	3,3	9
Zundert	126	3,1	27
Rucphen	122	3,0	-21
Halderberge	120	3,0	-48
Woensdrecht	120	3,0	-8
Geertruidenberg	96	2,4	-41
Alphen-Chaam	54	1,3	-9
Baarle-Nassau	38	0,9	-13
West-Brabant	4.034	100,0	-118

Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

### **Breda telt ook relatief gezien de meeste starters**

Indien het aantal starters per gemeente wordt gerelateerd aan het totaal aantal vestigingen, staat Breda wederom op nummer één. Deze gemeente kende vorig jaar bijna 99 starters per 1000 vestigingen. Bergen op Zoom (92) en Woensdrecht (83) staan op respectievelijk de tweede en derde plaats. Hekensluis is de gemeente Halderberge met nog geen 53 starters. Het gemiddelde voor heel West-Brabant bedraagt 80 starters. Ter vergelijking, landelijk worden 77 starters per 1000 vestigingen geteld. West-Brabant kent dus relatief veel starters.

Figuur 4: Aantal starters per 1000 vestigingen per gemeente (2008)



Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland